

Efterbehandling af Ringebakkebruddene

Efterbehandlingsplanen består overordnet set af følgende principper:

- Klippevæggene kommer til at fremstå så skarpe og markante som muligt med rene brudflader
- Bunker fjernes så vidt muligt i bruddenes bund så de fremstår som jævne "gulvflader" mellem brudvæggene.
- Større bunker der ikke fjernes eller kun fjernes delvist terrænmodelleres efter nærmere aftale med Natur & Miljø
- Bunker langs klippevæggens overkanter fjernes af sikkerhedshensyn og for at overkanterne skal tegne sig så skarpt som muligt
- Bunker og volde langs klippevæggens nedre kanter fjernes ligeledes
- "Autoværn" langs køreveje bestående af rækker af tuer/bunker fjernes og udskiftes om nødvendigt med rækker af større sten

Beton, jern, bygninger, maskiner og lignende fjernes bortset fra enkelte kulturhistorisk værdifulde rester (Resterne af et stort knuseværk i den sydlige del og nogle betonhulrum i den nordlige del med rester fra et transportbånd)

Der er hensigten, at efterbehandlingen foretages efter en samlet plan i 2 etaper; først Almeløkke-bruddet, dernæst Vagn-bruddet. Almeløkke-bruddet efterbehandles i løbet af to år mens hovedparten af de bunker af materiale der ligger i Vagnbruddet kan være udskibet og bruddet dermed ryddet og efterbehandlet om 6 år. Efter oprydningen vil de 2 brud fremligge som tomme stenbrud, der efterlades til naturen og vegetationens naturlige udvikling i klippeterrænet.

Senere skal der udarbejdes en plejeplan for området, hvorefter f.eks. nogle klippepartier friholdes for bevoksning så granittens brudflader stadig kan ses og ikke med tiden kommer til at blive dækket af skov.

Forudsætninger:

Til beregning af længden på de nødvendige tidsperioder til efterbehandling er anvendt NCC's forventninger til minimumsafsætning på 25.000 tons granit pr. år.

NCC er bekendt med at fredningen ikke kræver ændringer af jorddepoter ved hhv. Almeløkken og Himalaya, men er indstillet på at imødekomme ønsker om ændringerne af jorddepoterne, se nedenfor.

1. Almeløkken-bruddet

Aktiviteter/opgaver

- a. Ændring af overjordsdepots sydlige afslutning og højden således at horisonten er fri set fra Borrelyngsvejen

Jorddepotet set fra Borrelyngsvejen

- b. Ændring af overjordsdepot således at risiko for at gående kan glide ned at overjordsbunken for dernæst at styrte ud over den lodrette klippekant (3-5 meter)

Overjordsdepotet set oppefra

- c. Oprydning diverse mindre lagerbunker (ca. 25.000 tons granit skal sælges)
- d. Kulturhistorie: Stålvæggen som står som en rest af det store knuseværk bevares som et kulturhistorisk minde.

- e. Resterne af betonfundamenter fjernes
- f. Vej op af brud mod nord bevares, dog ønskes ”autoværn” forskønnet ved at rækkerne af små bunker langs kørevejen fjernes og erstattes af rækker af større sten.

Tidsplan

- Juli-sept. 2004 punkt a. og b
- ultimo 2004 punkt e.
- 1. juli 2005 punkt c.
- Forskønnelse af autoværn ultimo 2005

2. Himalaya

- g. Toppen af jorddepoter trækkes mod nord og øst (ca. ½ højde)

Udsigt fra Himalaya mod Hammershus og Hammerknuden

- h. Oprydning af mindre arealer med efterladte effekter og udjævning af mindre jord- og stenbunker.

Tidsplan

- 1. juli 2005 punkt h.
- ultimo 2006 punk g.

3. Vang-bruddet

Vang-bruddet har de største restmængder salgbart materiale, ca. 250.000 tons, hvoraf ca. 55.000 tons består af 0-32 mm grus, som er vanskeligt at omsætte uden for Bornholm, men er meget velegnet som stabilt grus og bundsikring. Resten er god kvalitet vandbygningssten.

- i. Sortering og salg af vandbygningssten
- j. Terrænmodellering af ikke solgte varer
- k. Den store bunke (0-32mm grus) midt i bruddet fjernes kun delvist og resten af den vil blive formet sådan at den indgår i det færdigbehandlede brud som en jævn mere udfladet landtunge med vand på begge sider

- l. Nevada klippens sydlige del fremhæves ved fjernelse af lager med vandbygningssten (ca. 17 meter under nuværende terræn)

Nevadaklippen som den ser ud i dag

- m. Kulturhistorie: Betonkonstruktionerne der indeholder de gamle tunnelsystemer og rester af transportbånd i de store underjordiske rum bevares. I den forbindelse ”pudses” betonkanterne med armeringsjernene ud mod det åbne brud af så det bliver en jævn og lige afslutning af betonfundamentet

Betonfundamentet og indgangen til de underjordiske rum og gange

- n. Kontorbygning/vejebod samt vægt fjernes
- o. Bygninger i forbindelse med maskiner og værksted fjernes

Tidsplan

- Perioden 2005 – 2010 punkt i, k og l: Ved et salg på ca. 25.000 pr. år ca. 100.000 tons tilbage som terrænmodelleres. Hvis alt skal væk skal omsætningen øges fra 25.000 tons til 40.000 tons om året hvilket firmaet ikke finder realistisk.
- Perioden 2008-2010 punkt j, m, n og o.

Usikkerhed

Den største usikkerhed er mulighederne for afsætning som afhænger af markedet. Der må påregnes en vis fleksibilitet, som gør at ved indikationer på en for lille afsætning at de resterende lagre terrænmodelleres efter aftale med Natur & Miljø. Der vil løbende blive foretaget en prioritering og landskabelig vurdering af opgaverne i et samarbejde mellem Natur & Miljø og NCC.

Økonomi

Udgifterne til efterbehandlingen afholdes af NCC. Anlæg af publikumsfaciliteter og den efterfølgende naturpleje indgår som et led i Regionskommunens forpligtigelser til at pleje fredede områder, og udgifterne afholdes over Natur & Miljø's konto for naturpleje.